Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, 1. nadstr., Učiteljska tiskarna.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije za list so poštnine proste.

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 30·—, za pol leta K 15·—, za četrt leta K 7·50, za mesec K 2·50. Za Nemčijo celo leto K 33·60, za ostalo tujino in Ameriko K 42·—. Posamezne številke po 10 v.

Inserati: Enostopna petit vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglasi in poslano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Stev. 30. V Ljubljani, sreda dne 6. februarja 1918. Leto II.

Poglavje o maščobi in še o marsičem drugem.

Preskrba z maščobo v naših krajih je pod vso kritiko. V mestih ni masti — industrijalni kraji so brez masti — cena se suče za en kilogram med 30 in 40 kronami. Kje je vzrok?

Mast in slanina — loj — umetna mast, kunerol, ceres itd. — v mirnih časih je bilo vsega dovolj. Pred vojno je bila cena dobre ogrske masti K 1·40 za eno kilo. Umetna mast je bila nekoliko cenejša, ali tako dobro napravljena, da je konzument za mnogo jedij raje imel umetno mast nego pravo, svinjsko. Sedaj v četrtem letu vojne pa smo skoro brez masti. Umetne masti ni; kar se pod tem imenom oddaja, to je nekaj, kar še z „umetno" mastjo, tedaj s ponarejeno, nima nobene dotike. In domaca mast?

Na Kranjskem redi kmet precej prešičev. Nimamo statistike pri rokah, ali zdi se nam, da v normalnih časih več prešičev vzredijo v naši deželi kot jih moremo porabiti. Export kranjskih prešičev v Trst, in celo na Dunaj, je cvetel. Znani mesarji in mesetarji so pri tem delu zaslužili težke tisočake. — Kako to, da v letu 1917/18 ni masti in ne špeha, pa tudi ne svinjskega mesa? Za promet s klavno živino sploh, tedaj za promet s prešiči, kravami in teleti obstoji v deželi „Deželna komisija za uravnavo prometa s klavno živino" ki ji je kot eksekutiva pridejeno „Deželno mesto za klavno živino.« Človek bi mislil, da se bo vse tako uravnalo, da bo saj domača dežela brez skrbi za mast in meso. Lani 1916/17 je še nekako šlo — mnogo konzumentov se je preskrbelo celo cele prešiče in cena masti se je sukala še nekako v dosegljivi višini. Res je, da je v letu 1917/18 precej manj prešičev bilo vzrejenih, ali — res je tudi, da so odgovorni činitelji prelahkomiselno postopali, ter dovolili, da so kmetje poklali po tri in štiri debele prešiče doma, kojih odvisno slanino so pod roko bogatim konzumentom za visoko ceno oddajali. Tudi aprovizacijska mesta, pa naj bodo to v Ljubljani ali kjerkoli na deželi, so postopala napačno, ker po „Deželnem mestu" nakazanih prešičev niso racionelno izdelala in meso ter mast razdelila pravično med potrebne. Delavce se je povsod prezrlo in ogoljufalo za ceneno mast in meso. Premožni so dobili prešiče po zmerni ceni, za delavce pa je ostala tolažba, da dobe — ogrsko ali hrvaško mast, ki stane 30 ali 40 kron kilo. „Vojna Zveza" je pravočasno zaprosila za primerno število prešičev, ali — gospodje v komisiji za uravnavo prometa so toliko časa in tako odkladali odločitev — končno so tudi kratko in malo odbili zahtevo „Vojne Zveze" — da je minul čas za dobavo prešičev. Dež. vlada je sicer anulirala sklep komisije in na papirju dodelila „Vojni Zvezi" prešiče, ko jih v resnici doma že več ni bilo... Tedaj: špeha ali masti iz domačih prešičev za delavca ni bilo in ga ni.

Od kod naj se dobi maščoba? Iz Ogrske ali Hrvatske. Cena je sicer za ogrsko blago neverjetno visoka. Zakaj? Na Hrvaškem imajo bansko naredbo od 7. prosinca 1917, po koji sme hrvaški kmet zaklati največ po dva prešiča doma zase; tudi vsak drug lahko kupi po dva prešiča zase. Če ima večje gospodarstvo, se mu dovoli lahko večje število. Kupčija pa je prepuščena tzv. „slobodni trgovini" in sicer tako, da dobi centrala to je gospodarsko društvo po 2 in pol odsto od celega prometa, poseben konzorcij Hafner-Petrić pa dobiva nagrade za prodajo od 12 do 15 vin. za vsako kilo, kar pomeni povprečno skoro 50 kron za komad. Koliko ta konzorcij zasluži, kažejo naslednje številke: Kontingent za ogrski vojni erar znaša 25.000 kom na mesec — kar pomeni za konzorcij mesečnega dohodka okrog 1,250.000 kron. Avstrijski vojni kontingent znaša 1000 komadov mesečno. Avstrijski vojni erar plačuje višje cene kot ogrski. Koliko to nese, dokazuje sledeče dejstvo, da je član konzorcija „Hafner-Petrić" gospod Hafner Makso prodal vladno izvozno dovoljenje za izvoz 1000 (tisoč) govedi v Avstrijo za svoto 300.000 kron, od katerih je hrvaški vladi milostljivo daroval za ustanovo medicinske fakultete — 200.000 K!

Kdor ima opraviti z dovozom masti iz Ogrske ta se zgrozi nad korupcijo, ki jo je treba obiti in nasiliti. Vse to na stroške ubogega konzumenta Avstrije, zlasti naših krajev, ker z njimi se zdraži blago na neverjetne cene.

Deželni odbor kranjski bo dal 300.000 kron občinam v aprovizačne svrhe. To je denar iz dobička „Deželnega mesta za klavno živino". Ali ne bi bilo znaten del tega denarja porabiti za nabavo masti ubogemu delavstvu, ki se mu ni dalo domače cenene masti in se ga odkazalo na — ono iz Ogrske in Hrvaške?

Sl. c. kr. deželna vlada naj o tem razmišlja in da potrebne migljaje kranjskemu deželnemu odboru. — Pa o tem bomo še govorili.

Stavka v Nemčiji.

Vodstvo socialno demokratične stranke v Nemčiji je imelo v soboto sejo, na kateri je soglasno sklenilo:

Strankino vodstvo pozivlja državno vlado, da se izrazi na nedvoumen način o sledečih točkah:

1. Izvede naj se izdatnejša preskrba z živili s tem, da se poiščejo zaloge živil pri pridelovalcih in trgovskih skladiščih in se enakomerno razdele med vse razrede prebivalstva.

2. Vlada naj čimprej odpravi izjemno stanje, takoj pa naj odpravi vse odredbe, ki omejujejo društveno in zborovalno pravico in svobodno izražanje v časopisju.

3. Militarizacija obratov se naj odpravi.

4. Zagotovi naj, da se kar najnitrejše izvede splošna, enaka, direktna in tajna volilna pravica za zvezne države in občine.

5. Izreče naj, da je pripravljena skleniti splošni mir brez odkritih in prikritih aneksij in kontribucij na podlagi pravice samoodločevanja narodov, izvedenem na demokratični podlagi.

*

O stavki poročajo še iz Berlina: Vedno jasnejše se kaže, kako so bile zgrešene odredbe vlade, s katerimi je hotela zatreti stavko berlinskega delavstva. Shodi so bili prepovedani, Dom strokovnih organizacij so uradno zaprli, »Vorwarts« je bil ustavljen in stavkovnemu vodstvu so prepovedali, da bi izvrševalo in nadaljevalo tako potrebno delo za mirni potek gibanja. V četrtek so se pokazale posledice tega postopanja. Ker je bil zaprt »Dom strokovnih organizacij«, je moralo poiskati delavstvo druge lokale za zborovanja. Delavstvo je bilo pognano na cesto in prišlo je seveda do spopadov s policijo.

V četrtek dopoldne se je zbralo v parku »Kleiner Tiergarten« okolo 8000 oseb. Množica je bila povsem mirna in se je shajala v manjših skupinah, ne zmeneč se za policijo. Nekateri voditelji so stopili na vzvišene prostore in opominjali stavkajoče, naj bodo mirni. Pozneje je pa policija aretirala nekega delavca, ne da bi bil pojasnjen vzrok. Vendar je pa potekla zadeva brez razburjenja.

Okolo desetih dopoldne je prihajal sprevod 20.000 oseb, večinoma delavstvo šarlotenburških tovarn, skozi drevored cesarice Avguste proti mostu Gotzkovsky. Nekoliko pred mostom je stopil nasproti sprevodu policijski lajtnant s šestimi možmi. Policisti so takoj potegnili orožje. Množica je hotela predreti policijski kordon. Nato je pričela straža takoj streljati iz revolverjev. Število ranjenih delavcev ni znano. Množica je pa ustrelila policijskega lajtnanta in dva stražnika.

»Deutsche Kriegszeitung« poroča, da je bil pri spopadih v Moabitu ustreljen iz množice stavkajočih šarlotenburški stražmojster Thimian, dobil je strel v prsa, stražnik August Sachert je dobil tri krogle v prsa in je bil težko ranjen. Policijski lajtnant Heidemann je dobil strel v stegno. Trinajst stavkajočih je bilo težko ranjenih vsled udarcev s sabljami. Nekemu stavkajočemu je bilo odbito uho, nekemu drugemu je presekal stražnik nos in zgornjo ustnico.

V okraju Spandau stoji okolo arteljerijske delavnice Süd vojaški kordon. Stavkajoči so ustavili tukaj cestno železnico, s katero so se vozili delavci na dnevni šiht. V okraju Simenstadt so prevrgli delavci dva vozova cestne železnice in pobili šipe.

Uradno poročajo, da je bilo pri spopadih med policijo in stavkajočimi ranjenih vsled strelov, nožev in kamenja 12 stražnikov in en stražmojster. Aretiranih je bilo 84 oseb, ki so v preiskovalnem zaporu.

Pri »šlezkih vratih« je prišlo 31. januarja ob eni popoldne do težkih izgredov stavkajočih. Množica je ustavila šest motornih voz cestne železnice in pozvala vse, naj izstopijo. Ko so gostje izstopili iz voz, so pričeli stavkajoči bombardirati vozove s težkimi lesenimi kepami. Vse šipe so bile razbite. Policija je aretirala več oseb. Popoldne je zavladal zopet mir ,cestna železnica je zopet neovirano vozila. Ob petih je prišlo vojaštvo, a stavkajoči so se bili med tem že razšli.

V okraju Reinickendorf so bili hudi izgredi. Četa stavkajočih je okupirala vozove cestne železnice. Vozove so pognali s polnim tokom in z vso močjo so zadeli drug ob drugega. Trije vozovi so bili tako zbiti, da niso več za rabo. Policija je nastopila z orožjem. Na Seestrasse je prišlo do krvavih spopadov med policijo in stavkajočimi.

Obe državnozborski frakciji socialno demokratične stranke sta zahtevali, da se takoj skliče državni zbor. Dobili sta odgovor, da so se izrekli vsi ostali predsedniki državnozborskih frakcij proti sklicanju in da zato predsednik državnega zbora ne more ugoditi predlogu, v tem pa v kmetijstvu, obrti in državni službi manjka delavnih moči. Določbe zakona o vzdrževalninah so se izkazale kot pogrešne; brez vsake trdosti bi se mogla vsota 3432 milijonov, kolikor sedaj znašajo vzdrževalnine, znižati za pol milijarde. Ravno to velja glede begunskih podpor, ki so prvračunane za tekoče leto na 994 milijonov kron. Če bi se odpustili za službo na bojišču nesposobni in zato v vojaškem pogledu brezpomembni vpoklicanci in ako bi se begunske podpore izplačevale le v toliko, v kolikor zahteva resnična podpora, bi mogli prihraniti najmanj milijardo kron in ne bi bilo treba proračuna še zadnji čas zvišati za 1600 milj. K. Ako bi boljše gospodarili, bi se bila obrestna mera znižala, produkcija pa zvišala in prihranili bi bili 2½ milijarde dolgov. Med državnimi obrati se je najbolj obnesel tobačni monopol. V zadnjem letu pred vojno je znašal prebitek 225 milijonov, sedaj je proračunan na 336 milijonov kron. Nasprotno so pa državne železnice kljub zvišanju tarifov ostale pasivne. Pošta in brzojav ter poštna hranilnica izkazujejo zgolj navidezne prebitke. Nove finančne odredbe so zasnovane tako-le: zvišanje tarifov na državnih železnicah 302 milijona, zvišani davek na vozne listke in tovornino 30 milijonov, vinski davek 90 milijonov, zvišani sladkorni davek 80 milijonov, davek na promet z vrednostnimi papirji 6 milijonov, davek na premog 180 milijonov, zvišanje splošne pridobnine 40 milijonov, zvišanje zemljarine 15 milijonov, pridobnina 2. razreda, dohodnina in rentnina 80 milijonov, skupaj 823 milijonov. Izdaja zakladnic avstro-ogrske banke se je izvršila na pogrešni podlagi in zato ne obeča nobene koristi. Poročevalec priporoča, naj zbornica pritrdi finančni predlogi in proračunu.

Politični pregled.

= **Jugoslovanski klub.** Vsled povabila ministrskega predsednika dr. Seidlerja se je dne 31. januarja vršila konferenca zastopnikov Jugoslovanskega kluba s šefom kabineta o aktualnih političnih vprašanjih. Dognalo se je, da Jugoslovanski klub nima nobenega povoda, izpremeniti svoje stališče nasproti Seidlerjevi vladi.

— **Finančna predloga in proračun za leto 1917.—1918.** Izšlo je poročilo proračunskega odseka o finančnem zakonu za l. 1917.—1918. Poročevalec dr. Steinwender izvaja: Stroški bi se dali zmanjšati. Na stotisoče za službo na bojišču nesposobnih ljudi se brez zadostnega zaposlenja pridržuje v vojaški službi; tako se brez koristi množe mobilizacijski stroški in obtežuje država z izplačevanjem vzdrževalnin,

= **Socialno demokratična stranka za Bosno in Hercegovino** sklicuje za nedeljo 10. februarja v Sarajevu strankino konferenco. Zadnja konferenca stranke je bila l. 1913.

= **Galicija in Poljska.** V Lvovu se je vršilo pretečeno nedeljo posvetovanje poljskih zaupnikov ,katerega se je udeležilo nad 500 delegatov. Sprejeta je bila soglasno resolucija, ki izjavlja, da je sveta dolžnost vsakega poljskega domoljuba, da z vsemi močmi podpira ustanovitev samostojne neodvisne poljske države ter deluje za združitev cele Galicije s kraljevino Poljsko. Nadaljnja resolucija zahteva ustvaritev močne poljske armade na podlagi splošne vojaške službene dolžnosti.

= **Delegacije se še ne sestanejo.** Predsednik avstrijske delegacije prelat Hauser ja poslancu Staneku, ki je v imenu Českega svaza in Jugoslovanskega kluba zahteval, naj se čim prej skliče plenarna seja delegacij, da sklicanje plenarne seje z ozirom na sedanje stanje mirovnih pogajanj v Brestu Litovskem v sedanjem položaju ni mogoče.

= **Novi delegati pri mirovnih pogajanjih.** Glasilo Maksima Gorkega, »Novaja Žizn«, poroča, da razun zastopnikov Besarabije pridejo v Brest Litovsk tudi delegati avtonomnih republik Sibirije, Turkestana in donskega ozemlja. Tudi trije zastopniki Perzije so na potu v Brest Litovsk.

= **Mirovna pogajanja v Brestu Litovsku** se nadaljujejo polagoma in nastajajo vedno nove težkoče, ki jih povzročajo v prvi vrsti formalnosti. Mirovna pogajanja so se pričela z zaupniki delavskih, vojaških in kmetiških svetov, ki so torej de facto edino upravičeni se pogajati sporazumno s sveti po posameznih zveznih avtonomnih ruskih narodov. Isto velja tudi za Poljsko, če ustanovi take korporacije poljski narod in če hoče ostati v zvezni ruski državi. Centralne države pa stoje na drugačnem stališču. Hočejo se pogajati s posameznimi narodi in kaj vzradoščeno pozdravljajo ukrajinske protirevolucijonarne zastopnike in poljsko žlahto, ki hoče sklepati posebej mir s centralnimi državami. To dokazuje, da centralne države ne priznavajo suverenost ruske delegacije, ter da hočejo po geslu »divide et impera« razcepkati zvezno silo Rusije in skleniti mir s posameznimi narodnostmi in tako prisiliti Rusijo h kapitulaciji, a obenem doseči, da se razmere v Rusiji ne bi mogle konsolidirati. Mir je prva stvar, zato bi morale tudi centralne države stati na stališču, da se pogajajo z zastopniki celokupne Rusije, zlasti zaradi tega, ker se ruski boljševiki ne upirajo temu, da so posamezne narodnosti zastopane pri mirovnih pogajanjih. Formalnosti torej, ki se prerekajo o njih v Brestu Litovsku so diplomatični triki, ki skušajo razdreti rusko slogo in pripomoči meščanskim slojem do vpliva.

= **Ententa hoče nadaljevati vojno.** Kakor smo že poročali, se je v Versaillesu vršilo od 30. januarja do 2. februarja posvetovanje vrhovnega vojnega sveta aliiranih držav. Posvetovanja so se udeležili: za Združene države generala Eliss in Pershing; za Francijo Clemenceau, Pichon in gnerali Foche, Petain in Weygand; za Anglijo Lloyd George, lord Milner, general Robertson, Wilson in Haig; za Italijo Orlando, Sonnino ter generala Cadorna in Alfieri. Kakor omenjeno, je vrhovni svet sklenil, naj se vojna proti centralnim državam nadaljuje do končne zmage. Sklepi, katere je storil vrhovni vojni svet, ne obsezajo samo odredb za splošno vodstvo vojaških zadev aliirancev na bojiščih, marveč tudi tesno in učinkovito ujedinjenje vseh naporov entente v boju proti centralnim državam pod kontrolo vrhovnega vojnega sveta. Doseglo se je — kakor poroča Agence Havas — popolno sporazumljenje tako med vladami kakor tudi med vojaškimi poveljniki v vseh potrebnih smereh.

= **Italija.** Ministrski predsednik Orlando za ljudsko prehrano Crespi pa je še ostal v Franciji. Ker se Orlando poda še v glavni stan, da poroča kralju o sklepih vrhovnega vojnega sveta, se je otvoritev parlamenta morala preložiti od 7. februarja na 12. februar. Na prvi seji zbornice poda Orlando izjavo o političnem položaju. — Tajnik socialistične stranke, Lazzari, je bil zaradi mirovne propagande aretiran.

= **Italijanska meja zopet zaprta.** Iz Genève poročajo švicarski listi, da je italijansko-švicarska meja od 3. februarja dalje zopet zaprta.

= **Amerikanske čete v Franciji.** »Berliner Tagblatt« poroča: V Franciji je dospela te dni druga večja pošiljatev ameriških čet. Število novo došlih čet cenijo na 30.000 mož.

= **Položaj v Rusiji.** Iz Stockholma poročajo: V Petrogradu vlada veliko pomanjkanje in lakota. Vlada se pogaja z ukrajinsko rado glede dobave žita. Delavski in vojaški sovjet je ustanovil centralni odbor, ki naj preišče po svojih organih Petrograd in okolico glede živil in drugih zalog. Glede izvršitve preiskave v Petrogradu se je mobiliziralo 5000 mož. Na vseh kolodvorih se vrše revizije prtljage in rekvizicije živil.

Dnevne beležke.

— **Anarhija v aprovizaciji.** Razmere v aprovizaciji po mestih in industrijskih krajih in deloma tudi na kmetih postajajo skrajno kritične. Stotine odredeb in naredeb in ne vemo kaj še vse imamo, ki druga drugo ovirajo, dajejo koncesije posameznim slojem in so tako površno izvedene, da o njih resnosti niti govoriti ni mogoče. To se zapleni, ono se zapleni in kar se ne zapleni, se rekvirira in nazadnje ni ne zaplenjenega ne rekviriranega blaga. Od česa naj danes živi ljudstvo, ki mora sproti kupovati živila, kje jih naj dobi? V trgovinah nimajo nič, na trgu ni nič, aprovizacije ne dajo niti desetinko tega, kar človek potrebuje, in sicer sedaj ob začetku meseca februarja! Vzemimo na primer Ljubljano. Občina je rekvirirala jajca, zelje, repo, sadje, meso in mast ji gre po dogovoru z deželno vlado in deželnim mestom za klavno živino, toda od vsega ne dobi deloma nič, ali je dobila deloma le prav malo. Dočim nima Ljubljana že več mesecev prav nobene masti, vzorno cvete v Ljubljani tihotapska industrija z milom, pri kateri podelujejo brezvestni ljudje špeh, loj in drob. In z mlekom? Zdravi in dorasli ljudje porabijo skoro vse mleko, bolniki in otroci ga pa nimajo. Posledice se jasno kažejo v smrtnih statistikah. Zakaj vse to? Edino zato, ker so imele merodajne eksekutivne oblasti pred očmi interese posestnih in meščanskih strank, ne pa splošno aprovizacijo. Vse je polovično! Zdi se kakor bi hoteli reči. mi imamo, vi si pa iščite! In ironičen nasmeh. Če bi se bile izvedle rekvizicije, če bi bilo tihotapstvo dosledno preprečeno, če bi bile oblasti res poskrbele, da se živila oddajajo na pristojna mesta ali vsaj vestno popišejo in uredila sistematično aprovizacijo za vojaško in civilno prebivalstvo, bi danes ne imeli take krize. Tako pa,

ker med vojaško in civilno rekvizicijo ni bilo sporazuma, ker imamo na ljubo posameznim stanovom največji nered, je nevarno, da mora aprovizacija odreči ter da zaradi nereda trpe prav posebno naši južni kraji, ker imamo blizu fronto in cele dežele ob Jadranskem morju, ki so navezane na naše kraje, ker same niso ničesar pridelale. Sedaj bi bil čas, da se kaj ukrene za bodočo zimo! Toda kdo naj ukrene?

— **Kje so maksimalne cene?** Mast, če jo dobiš — moraš plačati po 40 kron kilo, mleko po 1 K do 1.20 liter — če dobiš — suho meso po 18, 20 in več kron za kilo, če ga dobiš. Fižol, no to je cena od 6 do 8 kron za kilo, če ga dobiš... Maksimalne cene kje ste — ali je res že vse le zaradi »lepšega«? Kompetentne oblasti so seve brez moči, res: premožni tvorijo pravo moč...

— **Slovenska Matica.** »Slovenska Matica« je razposlala vabila na izredni občni zbor. Vsem tistim društvenikom, ki teh vabil niso prejeli tem potom vljudno naznanjamo, da se vrši izredni občni zbor v četrtek, dne 14. februarja ob 5. popoldne v magistratni dvorani. Na dnevnem redu sta točki: 1. Zvišanje letnine in ustanovnine .2. Volitev odbora. Ker je vsem sedanjim odbornikom društvena doba potekla, treba voliti v zmislu pravil vseh 40 novih odbornikov.

— **Slovenska Matica.** Tem potom obveščamo vse tiste, ki se šele zdaj na novo priglašajo za knjige, katere je Matica ravnokar izdala, naj nekoliko potrpe. Če bo kaj knjig preostalo, jih sigurno prejmejo.

— **Avguštin Štamcar,** uradnik banke »Slavije« je včeraj zjutraj umrl. Pokojnik je bil znan kot dober pevec in vesel družabnik.

— **Vojnopoštna korespondenca in dopisnice vojnim vjetnikom.** Dogajajo se slučaji, da pišejo svojci vojnim vjetnikom dopisnice namenjene za vojno pošto. S tem se ovira ne le pošta vojakom, marveč je tudi popolnoma izključeno, da bi vojni vjetniki dobivali tako pošto. Za vojne vjetnike se mora rabiti vedno le predpisane dopisnice.

— **Vojnokreditni zavod za južno vojno okrožje.** Z naredbo finančnega ministrstva z dne 16. decembra 1917 izdano sporazumno z justičnim ministrstvom, je bil ustvarjen vojnokreditni zavod za južno vojno okrožje in finančno ministrstvo pooblaščeno, da uredi ustanovitev in naloge zavoda potom statuta. Po statutu, ima zavod nalogo, potom dovoljenja kreditov omogočiti odstranitev na južnem ožjem vojnem okrožju z vojnimi dogodki neposredno ali posredno provzročenih škod in jih olajšati. Zavod ima svoj sedež v Celovcu, more pa ga preložiti na drug kraj z dovoljenjem finančnega ministrstva. Krajevni delovni krog zavoda obsega upravna ozemlja političnih deželnih mest Zader, Trst, Ljubljana, Celovec in Inomost, v kolikor so ta upravna ozemlja tekom vojne spadala k ožjemu vojnemu ozemlju. Zavod ima značaj juristične osebe in se ima protokolirati kot trgovec. Dovoljuje v okvirju svojega krajevnega delovnega kroga v bančnem smislu kredite kreditnim organizacijam, občinam in komunalnim zavodom, kmetovalcem, trgovcem in obrtnikom, industrijalcem in podjetjem za tujski promet, posestnikom hiš, pripadnikom prostih poklicev, okrajnim bolniškim blagajnam, distributivnim in produktivnim zadrugam, najemnikom kmetijskih zemljišč, letoviščnim komisijam in zvezam za pospeševanje tujskega prometa. Temeljni kapital zavoda tvorijo vloga državne uprave 30 miljonov kron in vloge akcijskih bank in zavarovalnih zavodov, ki poslujejo na ožjem južnem vojnem ozemlju. Upravnemu svetu pripadajo sedaj kot člani: za Dalmacijo: dr. Adam Verona, zdravnik v Kotoru; dr. Radoslav Kvekić, odvetnik v Kotoru; za Trst in okolico: dr. Josip Wilfan, odvetnik v Trstu (drugi član se imenuje v kratkem); za Istro: baron Polesini, veleposestnik v Porecu; dr. Andrej Stanger, odvetnik in župan na Voloskem, za Goriško in Gradiščansko: Gino conte Prandi, župan v Št. Petru ob Soči; Anton Jakončič, posojilniški ravnatelj v Gorici; za Kranjsko: dr. Anton vitez Schöppl, ravnatelj kranjske hranilnice v Ljubljani; Josip Traven, ravnatelj „Zadružne centrale« v Ljubljani; za Koroško: Jos. baron Aichelburg in dr. E. pl. Kleinmayer, predsednik Koroške posojilnice; za Tirolsko baron Mersi, Jos. Cappelletti in dr. R. Siegl. Predsednik upravnega sveta je baron Aichelburg. Ustanovi se še za vsako prizadeto deželo po jeden kolegij cenzorjev; v vsakem bo 5 cenzorjev, katere imenuje finančno ministrstvo za dobo 3 let, in po jeden tajnik s pravnimi študijami. Kolegij bo sprejemal iz dotičnega vojnega ozemlja prihajajoče prošnje za kredit in jih bo dostavljal ravnateljstvu zavodu. Dne 15. t. m. se je sešel upravni svet zavoda v trgovski in obrtniški zbornici v Celovcu, da se konstituira. Baron Aichelburg je pozdravil navzoče in obrazložil namen zavoda. Kakor hitro bodo konstituirani kolegiji cenzorjev, prične zavod delovati, to je: dovoljevati kredite. Pripomnja se, da se s kreditom od tega zavoda dobljenim, na nikak način ne prejudicira še nerešenemu vprašanju povrnitve vojne škode.

— **Oprostitve za letnike 1900—1894.** Ministrstvo za deželno brambo razglaša: Predstojniki političnih okrajnih oblastev se pooblaščeni, da smejo s pridržkom končnega odobrenja po ministrstvu za deželno brambo — pri vpoklicanih zavezancih letnikov 1900 do 1894 dovoliti izjemo glede edine sposobne moške delavske moči v kmetijskem obratu, če je ta obrat glavni poklic dotičnega zavezanca in če bi se ta obrat ne mogel nadaljevati po kaki drugi razpoložljivi, eventualno ženski delavski moči. Ministrstvo za deželno brambo bo to izjemo, če so dani vsi predpogoji, bodisi trajno odobrilo, ali pa vsaj oprostilo drugo za ta obrat v poštev prihajajočo delovno moč, ki je sedaj v vojni službi.

— **Z južne železnice.** Od pretečene sobote je na južni železnici v prometu razen nočnega brzovlaka tudi dnevni brzovlak. Pri nočnem brzovlaku pa je vožnja za civilno občinstvo omejena v toliko, da je na razpolago za civilno občinstvo le en vagon. Do Trsta vozita tudi še dva poštna vlaka.

— **Iz Hrastnika.** Ni še dolgo, odkar je bila izražena želja v našem »Napreju«, naj se zbudi rudarsko dramatično in tamburaško društvo. Oživelo je zopet oboje, zbrale so se moči, da prično delovati. Prijatelji sodrugi, podpirajte svoja mlada društva s tem, da obiskujete njihove prireditve, kajti le tedaj je misliti na obstanek. Naša mlada društva nimajo kapitala, da bi si lahko nabavila to in ono. Torej sodrugi, od vas je odvisen obstanek in gotovo bode društvo uspevalo ter vam rado napravilo kakšno veselo urico.

— **Rudarsko dramatično društvo v Hrastniku** uprizori v nedeljo 10. februarja veseloigro v 3. dejanjih »Crevljar«. Začetek ob treh popoldan. Prijatelji društva se vljudno vabijo, da se udeleže prireditve.

— **Obleka in čevlje za justične uslužbence.** Justično ministrstvo je izdalo naredbo, ki dovoljuje, da smejo kaznilnice napravljati in popravljati obleko in čevlje za justične uslužbence. Delovne moči v kaznilnicah je v prvi vrsti uporabiti za tako delo.

— **Cene mesa na Dunaju.** Dunajski »Abend« poroča, da je v bližnjem času pričakovati vladno naredbo, ki bo napravila konec dosedanji draginji mesa. Od 20. februarja dalje se uvedejo na Dunaju enotne cene: kilogram sprednjega dela govedine bo veljal 6 kron 80 vinarjev, kilogram zadnjega dela pa 8 kron. Za siromašne sloje ostane cena 3 krone 60 vinarjev za kilogram neizpremenjena.

Koliko je delavcev v velikih centrih? V Berlinu dela okrog 800.000 delavcev, na Dunaju 500.000, v Pragi 120.000, okrog Dunajskega Novega Mesta 90.000, na Ostravskem 80.000 na Plzenskem krog 50.000.

Vojna.

Dunaj, 5. februarja. (Kor. ur.) Uradno se razglaša: Nobenih posebnih dogodkov. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 5. februarja. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Od morske obali do Lyse artiljerijski boj, ki je proti večeru, ko smo odbili močan angleški sunek, naraščal do velike ljutosti. Tudi južno Lysa in ob Scarpi živahen topovski ogenj. Pri Graincourtu in južno Armentiere smo ujeli znatno število Angležev. Badenski naskakovalni oddelki so vdrli južno Beaumonta v francoske črte ter so dovedli nazaj 35 ujetnikov. Na višinah ob Mozi, severno in južno S. Michiel, živahno bojno delovanje. — Z ostalih bojišč nič novega. — Ludendorff.

Državni zbor.

Na Dunaju, 5. februarja.

Poslanska zbornica, ki je bila danes zelo slabo obiskana, je pričela z razpravo o državnem proračunu. Minister za javna dela vitez Homann je predložil načrt zakona glede izključene upravičenosti civilnih inženirjev in civilnih geometrov za gotova tehnična dela in zakonski načrt o uporabi električne sile. Minister je opozarjal na to, kako da je Avstrija še nazadnjaška glede uporabe električne sile. V Avstriji je cenjena razpoložljiva vodna moč na 1.7 do 5 miljonov konjskih sil. Če bi se posrečilo, da se izrabi 4 miljone konjskih sil, bi prihranili 22 in pol miljonov ton premoga ali 50 odstotkov mirovne produkcije. Kot nadaljnji vzrok, da ni pri nas izgrajena še izraba električne sile, omenja minister popolno nesistematičnost v gospodarstvu z elektriko. Država se je zato odločila, da kolikor mogoče pospešuje izrabo električnih sil in bo podpirala na različne načine to izrabo.

Nato je bilo sklenjeno z 91 glasovi proti 90, da se takoj razpravlja o nujnem predlogu poslanca Levickega in tovarišev o prehranjevalnih razmerah v vzhodni Galiciji. Levicki je zahteval, da se ustavijo takoj vse rekvizicije v Galiciji.

Potem se je pričelo drugo čitanje državnega proračuna za leto 1917—1918. Poročevalec Steinwender je ostro kritiziral gospodarstvo bank, ki neomejeno obvladujejo industrijo in trgovino. V debati je govoril tudi posl. Laginja o žalostnih prehranjevalnih razmerah v Istri.

Prihodnja seja jutri.

Aprovizacija.

Kislo zelje na rumene izkaznice B dobe pri Mühleisnu na Dunajski cesti v četrtek, dne 7. t. m. dopoldne od 8. do pol 9. štev. 1 do 100, od pol 9. do 9. štev. 101 do 200, od 9. do pol 10. štev. 201 do 300, od pol 10. do 10. štev. 301 do 400, od 10. do pol 11. štev. 401 do 500, od pol 11. do 11. štev. 501 do 600, popoldne od 2. do pol 3. štev. 601 do 700, od pol 3 do 3. štev. 701 do 800, od 3. do pol 4. štev. 801 do 900, od pol 4. do 4. štev. 901 do 1000, od 4. do pol 5. štev. 1001 do 1100, od pol 5. do 5. štev. 1101 do 1200, v petek, dne 8. t. m. dopoldne od 8. do pol 9. štev. 1201 do 1300, od pol 9. do 9. štev. 1301 do 1400, od 9. do pol 10. štev. 1401 do 1500, od pol 10. do 10. štev. 1501 do 1600, od 10. do pol 11. štev. 1601 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg. kilogram stane 80 vin.

Marmelado za Moste na rumene izkaznice B ali C se dobi na Poljanski cesti št 15 po tem redu: v četrtek dne 7. t. m. popoldne stranke z rumenimi izkaznicami C od 1. do 2 štev. 1 do 110, od 2. do 3 štev. 111 do 220 od 3. do 4. štev. 221 do 330 od 4 do 5. štev. 330 do konca. V petek dne 8 t. m. dopoldne stranke z izkaznicami B od 8 do 9 štev. 1 do 100 od 9. do do 10 štev. 101 do 200, od 10. do 11. štev. 201 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg. kilogram stane 2 K Prinesite s seboj dovolj veliko posodo.

Marmelado za Vič na rumene izkaznice B in C, prejmejo na Poljanski cesti št. 15. v petek, dne 8 t. m. popoldne stranke z rumenimi izkaznicami B od 2. do 3. štev. 1 do 100, od 3. do 4. štev. 101 do 200, od 4. do 5. štev. 201 do konca. V soboto, dne 9 t. m. dopoldne stranke z rumenimi izkaznicami C od 8. do 9. štev. 1 do 100 od 9 do 10. štev. 101 do 200, od 10. do 11. štev. 201 do 300, popoldne od 2 do 3. štev. 301 do 400, od 3. do 4. štev. 401 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg. kilogram stane 2 kroni. Prinesite s seboj dovolj velike posode.

Oddaja loja v Ljubljani in na deželi. Dunajska centrala za mast in olje je sporazumno s tukajšnjo deželno vlado odredila, da bodo v bodoče mesarji ves loj, ki ga dobivajo od živine v Ljubljani in na deželi, morali oddajati topilnici loja v Ljubljani, katero je prevzela v svojo oskrbo mestna aprovizacija ljubljanska. Ves loj bodo v topilnici potom pare stopili. Loj, ki bo za zabelo, bo mestna aprovizacija prevzemala ter na drobno prodajala ljudem na karte za maščobo. V tehniške svrhe namenjen loj pa bo morala oddajati topilnica dunajski centrali. Namen te novosti je, za silo odpomoči pomanjkanju masti, zlasti pa omogočiti, da bi se loj razdelil med konsumente enakomerno in pravično. Centrala je sporočila mesarjem, da bo postopala z vso strogostjo, če bi ne oddali vsega loja topilnici in celo zapretila, da jim v takem primeru vzame obrtno pravico. Tudi deželno mesto za klavno živino bo moralo oddajati loj.

Nakazilo moke trgovcem. Trgovcem se bo nakazovala moka v četrtek 7. t.m. ob 9. dopoldne v mestni posvetovalnici.

Zadnje vesti.

— **Poslanec Dittmann obsojen na pet let!**

Berlin, 5 februarja. (Wolffov urad.) Obtoženi državni poslanec Dittmann je obsojen z vpoštevanjem olajševalnih okoliščin in z zanikanjem brezčastnega mišljenja zaradi poizkušenega veleizdajstva na pet let trdnjavske ječe in zaradi odpora proti državni oblasti na dva meseca zapora.

Rusija mora skleniti mir.

Berlin, 4. februarja. Wolffov urad poroča: Na kongresu delavskih sovjetov je izjavil Trockij, da bo Rusija skoraj gotovo morala skleniti mir, čeravno bi to bila velika nesreča. Odgovornost za tako mirovno pogodbo pa ne zadene Ljenjinove vlade. To je še posledica politike carizma.

Kijev v rokah boljševikov.

Petrograd, 4. februarja. Kakor poroča »Rječ«, je prišel Kijev danes v roke boljševikov. — Ukrajinska polka Ševčenko in Bogdan Georgjevskij, ojačena z artiljerijo, sta se pridružila boljševiškim četam, ki so vzele danes arzenal. Ostali polki garnizije se nečejo več bojevati proti četam boljševikov. Čete sovjeta so vzele nadalje Orenburg. Brzojavka boljševiških listov iz Odese poroča, da je vsa oblast v noči na 26. januarja prešla v roke revolucionarnega odbora.

Kriljenko s svojim štabom aretiran.

Berlin, 5. februarja. Wolffov urad poroča: Brezžična brzojavka iz Kijeva javlja, da je bilo mesto Mohilev, kjer se je nahajalo rusko vrhovno armadno vodstvo, od poljskih legij zavzeto. Vrhovni poveljnik Kriljenko in njegov štab so ujeti. Glasom brezžične brzojavke je bil v Kijevu upor boljševikov udušen. Za načelnika novega ukrajinskega ministrstva je bil izvoljen predsednik ukrajinske mirovne delegacije v Brestu Litovskem, Holubovič. Vse ukrajinske čete so prestopile na stran kijevske centralne rade. Čete boljševikov se naglo umikajo iz Ukrajine nazaj v Rusijo. Pri Kijevu je baje zbranih pol miljona ukrajinskih čet. Tudi civilno prebivalstvo je oboroženo.

Pogajanja v Brestu Litovskem.

Köln 5. februarja. Oficiozna „Kölnische Zeitung", pišoč o pogajanjih v Brestu Litovskem, ugotavlja, da hoče Trockij povzročiti svetovno revolucijo. „Vse, kar je v interesu miru, so naši storili; če se pogajanja izjalovijo, se posledic nimamo bati. Karkoli se zgodi, Nemčija in Avstro-Ogrska lahko mirno počakata trenotka, ko bosta sklenili mir z Ukrajino.

Podržavljenje rudnikov.

Dunaj 5. februarja. Vlada predloži poslanski zbornici zakonsko osnovo glede podržavljenja rudnikov.

Razno.

* **Kuga v Rusiji.** Petrograška brzojavna agentura poroča, da se v južni Rusiji širi kuga. Tudi v Kavkazu se je kuga že na več krajih pojavila. Rudeči križ je odposlal tjekaj poseben vlak z zdravstvenim materialom.

Resnična anekdota. V dunajskem parlamentu pripovedujejo sledečo resnično anekdoto. Ko sta odhajala Trotzkij in grof Czernin iz Bresta Litovskega, rekel je Trotzkij našemu Czerninu: »In ko pridete nazaj iz Dunaja pripeljite s seboj mladega Frica Adlerja«. Czernin je pogledal Trotzkega in dejal: »In vi, gospod Trotzkij, pripeljite s seboj Nikolaja Romanova...« (bivšega carja).

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Petejan.
Tisk „Učiteljske tiskarne" v Ljubljani.

F. BATJEL
Gorica Stolna ulica št. 2. Ljubljana Stari trg št. 28.

Moška in ženska dvokolesa
še s staro prevmatiko
Šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke.
Najboljše baterije.
Posebno nizka cena za preprodajalce.
Mehanična delavnica na Starem trgu št. 11.

Agitirajte za „Naprej"! Pošiljajte ga vojakom!

3. razred. C. kr. 9. avstr. 3. razred.
razredna loterija.
Pri naši poslovnici kupljene srečke so zadele:
K 300.000 in K 100.000 glavni dobitek:
št. 10202, izžreban dne 16. oktobra 1915, IV. lot.
št. 88805, izžreban dne 11. oktobra 1917 VII. lot.
K 60.000 . . . . . št. 60.606
„ 30.000 . . . . . „ 68.435
„ 10.000 . . . št. 7.788. 130.169
„ 5.000 . . . . . „ 68.425
mnogo dobitkov po K 2000, 1000, 800, 400 in veliko dobitkov po 200 K.
Izplačali smo na dobitkih za K 1,402.760·—
Prihodnje žrebanje bo
12. in 14. februarja 1918.
Izžrebalo se bode 3200 dobitkov v skupnem znesku K 812,200·—
Srečke prodaja
Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani,
kot poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije in njene podružnice
v Celju, Celovcu, Trstu, Splitu in Gorici sedaj v Ljubljani.
Cene srečk za igralce prejšnjega razreda; K 40, 1/2 K 20, 1/4 K 10 1/8 K 5.
3. razred. 3. razred.
Igralni načrti in vsa pojasnila brezplačno.
Cena srečke: 1/1 K 120 1/2 K 60
Cena srečke: 1/4 K 30 1/8 K 15
Dobitki plačljivi takoj brez odbitka.